

Vantaa

8.9.2010

kirjaamo@mmm.fi

Viite: MMM3900/2008

Asia: Lausunto vesihuoltolain tarkistamistyöryhmän loppuraportista

Vantaan kaupunginhallitus on 6.9.2010 päättänyt antaa seuraavan lausunnon maa- ja metsätalousministeriön asettaman vesihuoltolain tarkistamistyöryhmän loppuraportista:

Vantaan kaupunki yhtyy loppuraportissa esitettyyn vesihuoltolain 2 §:n soveltamisalasäännön tarkentamiseen vastaamaan nykyistä paremmin säännöksen alkuperäistä tarkoitusta ja soveltamiskäytäntöä.

Näin ollen asutukseen rinnastuva elinkeino- ja vapaa-ajantoiminta on syytä rinnastaa vesihuollon kannalta vesihuoltolain piiriin, samalla kun suurempia määriä vettä käyttävät tuotantolaitokset eivät kuuluisi vesihuoltolain piiriin.

Kehittämissuunnitelman laatimismenettelystä työryhmä esittää, että laatimismenettelyyn lisättäisiin yhteistyö-, kuulemis- ja tiedottamisvelvoitteita. Vantaan kaupunki on samaa mieltä ja on jo omalla kohdallaan menettelyt mainitulla tavalla ja todennut menettelyn toimivaksi.

Toiminta-alueen kattavuuden kytkeminen toteutuneeseen tai suunniteltuun yhdyskuntakehitykseen on kaupungin mielestä oikea periaate. Vesihuoltolaitoksen toiminta-alue tulisi hyväksyä ennen vesihuoltoverkoston rakentamista ja kunnan tulisi toimia aktiivisena suunnittelijana vesihuollon osalta. Myös tavoitteellinen ja oikeudellisesti sitoutumaton toiminta-alueiden ennakoiva määrittäminen on perusteltua.

Loppuraportissa esitettyyn vesihuoltolaitoksen selvillä olo- ja tarkkailuvelvoitteeseen tulisi lisätä säännös, jossa vesihuoltolaitos velvoitetaan antamaan kaikki tarpeelliset selvitykset tiedoksi kunnalle ja valvontaviranomaisille.

Loppuraportissa esitettyä lakiin lisättävää 15a § erityistilanteisiin varautumista ja riskinarviointisuunnitelman laatimista voidaan pitää tarpeellisenä ja perusteltuna. Tämä edellyttää väliraportissakin todetulla tavalla uusien säännöksiä säätämistä. Työryhmän ehdotus, että varautumissuunnitelma tulisi toimittaa myös kunnalle, on tärkeä, sillä kunta viime

kädessä vastaa ja varmistaa tehtävänsä mahdollisimman häiriöttömän hoitamisen myös poikkeusoloissa kunnan valmiussuunnitelmien ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä. Mahdollisten vesihuoltoon liittyvien merkittävien yhteiskunnallisten ongelmien välttämiseksi tai vähentämiseksi tulisi vesihuoltolaitokset velvoittaa antamaan vesihuoltoverkostojensa ja -laitostensa osalta kaikki tarpeelliset tiedot kunnille, jotta erityistilanteisiin voitaisiin kunnissa paremmin varautua. Vesihuoltolaitoksille tulisi nyt säätää selkeä vastuu sammutusvesistä toiminta-alueillaan.

Loppuraportissa esitetty liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen ja siitä tehtävä päätös tulisi työryhmän näkemyksestä poiketen tehdä edelleen tarpeen tullen määräaikaisena tai päätös tulisi sitoa kiinteistöllä tapahtuvien olosuhteiden tai kiinteistön omistajien muutokseen. Olosuhteiden muuttumista koskeva kiinteistön omistajan tiedonantovelvollisuus kunnalle tulisi sisällyttää liittymisvelvollisuudesta vapauttamista koskevaan päätökseen. Tämä on tarpeen sen vuoksi, että valvontaviranomaisella ei ole resursseja valvoa kiinteistöllä tapahtuvien olosuhteiden, esimerkiksi käyttötarkoituksen tai jätevesijärjestelmien muutoksia.

Vesihuoltolain 12 §:ään työryhmä on esittänyt vaatimuksen, jonka mukaan liittämiskohdan sijainnista ei saa koitua kiinteistölle kohtuuttomia kustannuksia. Tämänkaltainen kohtuullisuuden määrittäminen voi kuitenkin olla ongelmallista.

Työryhmän loppuraportissa ehdottama VHL 4 §:n 1 ja 3 momenttien lisäys selventää valvonnan vastuualueita. Lain yleinen ohjaus kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle, ja VHL 4 §:ssä tarkoitettujen valvontaviranomaisten toimialaan kuuluisi vain lain julkisoikeudellisten säännösten valvonta niiden toimialojen mukaisesti. Näiden viranomaisten toimivaltaan ei näin kuuluisi talouden valvonta. Vesihuoltoon liittyvien yksityisoikeudellisten veloitteiden viranomaisvalvonta kuuluu kuluttaja-asiamiehelle ja kilpailuvirastolle niiden lakisäätöisten toimialojen mukaisesti. Nämä valvovat, että vesihuoltolaitoksen maksut perustuvat kohtuullisuuteen ja tasapuolisuuteen.

Huleveden ja perustusten kuivatusveden poisjohtaminen ja käsittely kuuluu voimassa olevan vesihuoltolain mukaan viemäröintiin, josta vesihuoltolaitos huolehtii. Taaja-asutuksen ja muun kaupunkimaisen rakentamisen myötä rakennettujen, päällystettyjen ja vettä läpäisemättömien pintojen osuus valuma-alueiden pinta-alasta on kasvanut, ja yhä suurempi osa hulevesistä johdetaan putkitettuun verkostoon. Odotettavissa oleva ilmastonmuutos lisää sateiden rankkuutta ja toistuvuutta, joten rankkasateiden yleistyminen edellyttää hulevesien hallinnan parantamista.

Työryhmä on ehdottanut, että hulevesien viemäröinti poistettaisiin vesihuollon käsitteestä ja vesihuoltolain muissakin pykälissä säädettäisiin erikseen niiden soveltamisesta huleveden viemäröintiin. Kunnan vastuu hulevesien hallinnasta lähinnä asemakaava-alueilla säädettäisiin kunnalle maankäyttö- ja rakennuslakiin otettaviin säännöksiin (MRL 90c §).

Maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL 90a–90g §) työryhmä on ehdottanut sisällytettäväksi määräyksiä hulevesien hallinnasta ja hulevesisuunnitelman laatimisesta. Tältä osin olisi kenties syytä pohtia, onko jo rakennettujen alueiden osalta säädettävä jonkinlainen siirtymäsäännös. Siirtymäsäännös voisi olla kestoaltaan esimerkiksi viisi vuotta. Vantaa on samaa mieltä työryhmän kanssa siitä, että hulevesisuunnitelmat olisi hyvä laatia jo kaavoitusvaiheessa ja niitä tulisi tarvittaessa tarkentaa määräajoin.

Vantaan kaupunki toteaa tyytyväisenä, että loppuraportissa on korostunut kiinteistön omistajan tai haltijan vastuu kiinteistön hulevesistä. Raportissa oli myös todettu kunnan voivan ohjata hulevesien hallintaa kaavamääräyksien, rakennusjärjestyksen ja rakennuslupan avulla. Erityisen hyvä on mahdollisuus sisällyttää rakennuslupaan määräyksiä rakennustyöstä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Hulevesisuunnitelman lähtökohtana on aina vastaanottava vesistö ja sen valuma-alue. Hulevesien reitti pitää selvittää aina tontilta vesistöön asti. Varsinaiseen hulevesien hallintaratkaisuun pitäisi kuulua virtaaman hallinnan lisäksi veden laadun parantamista. Hulevedet aiheuttavat usein vesistöille voimakkaita virtaamavaihteluita, eroosiota sekä jatkuvaa syöpymistä. Näistä aiheutuu vesistöön häiriö, joka heikentää vesistön biologiaa.

Vaikka hulevesien hallinta muuttuu yhä haastavammaksi, tulee vastuu hulevesien johtamisen ja käsittelyn kustannuksista pysyttää hulevesikuormituksen lisääjillä: kiinteistöillä ja päällystettyjen yleisten alueiden osalta kunnilla. Näiden vastuutahojen tulee hoitaa hulevedet ensisijaisesti omilla alueillaan (kiinteistöissä, kaduilla) tai maksaa aiheuttamisperiaatteen mukaisesti kustannukset vesihuoltolaitokselle tai/ja kunnalle. Vesihuoltolaitoksen tulee johtaa vedet putkissa tai avouomissa vesistöön saakka. Tarpeelliset imeytys-, tasaus- ja puhdistustoimenpiteet tulee hoitaa pääsääntöisesti kiinteistöjen omistajien toimesta tonteilla ja yleisten alueiden osalta kunnan toimesta siten, että vastaanottavan vesistön tila ei huonone. Kunnalle jää vastuu hulevesitulvariskien hallinnasta.

Työryhmän ehdotus, että hulevesien viemäröintivastuu säilyisi vesihuoltolaitoksella nykyisillä toiminta-alueella on oikea periaate seuraavista syistä:

- hulevesiviemärit ovat yleensä vesihuoltolaitosten omaisuutta
- hulevesiviemäreiden ylläpito on rinnasteista muiden vesihuoltolinjojen ylläpitotehtäviin ja niistä vesihuoltolaitoksilla on paras osaaminen ja tietämys
- asiakaskunta on hyvin pitkälle sama hulevesi- ja muissa vesihuoltoasioissa
- kuntien tavoitteena on ollut yhdistää vesihuoltolaitoksia ja hulevesien erottaminen vesihuoltolaitosten toiminnasta on siirtymistä epärationaaliin suuntaan.

Kunnat eivät myöskään ole voineet ennalta varautua talousarvioissaan siihen, että arviolta kolmasosa verkostosta siirtyisi lainsäädäntöön perustuen lunastettaviksi kunnille.

Jos kuitenkin kokonaisvastuu hulevesistä on kunnilla, tulee tehdä kunnalle mahdolliseksi saada perä korvaus sille hulevesien hallinnasta koituvien kustannusten peittämiseksi. Maksut tulee voida määritellä siten, että niillä voidaan kattaa kaikki kehittyneen hulevesijärjestelmän investointi- ja ylläpitomenot. Tähän kohdistuvat kustannukset tulisi kattaa esitetyn MRL:n 90g § (hulevesien hallinnan järjestämisestä perittävät maksut) mukaisesti.

On tärkeää, että hulevesien hallinnan järjestämisestä perittävät maksut kohdennetaan kunnissa nimenomaan hulevesien hallinnan järjestämiseen.

VANTAAN KAUPUNKI

Hallintojohtaja

Erkki Laakkonen